

[SIGNALEMENT]

Luc Rombouts, *Zingend brons. 500 jaar beiaardmuziek in de Lage landen en de Nieuwe Wereld*, Leuven, Davidsfonds, 2010, 464 pp., ill., ISBN 9789058267207

Luc Rombouts, universiteitsbeiaardier in Leuven stadsbeiaardier in Tienen en de schrijver en inspirator van het erkenningsdossier, zet zich al zijn hele carrière in om deze actualiteitswaarde van de beiaard te bewijzen. Tegelijk inspireerde hij heel wat historisch onderzoek dat aantoonde dat de beiaard de laatste vijfeeuwen weliswaar 'ononderbroken' aanwezig was in Vlaanderen, maar tegelijk wel degelijk een woelige geschiedenis kende. Het instrument kende zijn periodes van bloei en verval, zijn techniek werd grondig hervormd en de omstandigheden waarin het werd gebruikt wisselden. In het verhaal van de beiaard zijn politieke geschiedenis en cultuurgeschiedenis bovendien nauw met elkaar verbonden. Of er vandaag sprake is van een typisch 'Vlaamse' beiaardcultuur of niet, in het verleden werden instrument en repertoire ingezet voor de constructie van heel andere identiteiten. Van symbool van vroegmoderne stedelijke identiteit tot trots van een zelfbewuste kleine burgerij in de negentiende en twintigste eeuw. Van Belgisch-patriottisch icoon tot boodschapper van Vlaamse emancipatie, (Noord-)Nederlandse burgerzin, Amerikaanse vrijheidsliefde of universele broederlijkheid.¹ In het boek *Zingend brons. 500 jaar beiaardmuziek in de Lage landen en de Nieuwe Wereld* brengt Rombouts de resultaten van zijn historisch onderzoek samen in een goed gestructureerd, aantrekkelijk vormgegeven en bijzonder toegankelijk geheel. Rombouts laat het verhaal van de beiaard niet in het ijlle beginnen, maar contextualiseert het in een eerste deel door te wijzen op de fascinerende rol van klokken in de wereldgeschiedenis vóór 1500, tussen religieuze magie en praktische signaalfunctie. Wanneer de oudste getuigenis spreekt over de plaatsing van een stokkenklavier in Oudenaarde in 1510, begint het tweede deel met het technische avontuur van het 'temmen' van de klokkenklanken tot muziek in de vroegmoderne tijd. Of moest vooral de boodschap van de klokken in toom worden gehouden? Ook toen speelden beiaardiers te vrolijke liedjes en werden beiaarden gebruikt voor propagandadoeleinden. Dit was volop het geval in het revolutionaire tijdperk rond 1789, maar deze scharnierperiode luidde toch een verval van de beiaardkunst in. In het derde deel, over de beiaard in de negentiende en twintigste eeuw, belicht Rombouts stap voor stap hoe de beiaardklanken onder invloed van de Romantiek door verschillende groepen opnieuw met betekenis werden opgeladen. Die betekenissen waren niet uitsluitend van politieke aard, welteverstaan. Door technische innovaties en speeltaal van promotoren als Jef Denyn kreeg de beiaard een

1. Vgl. bv. M. Beyen, L. Rombouts & S. Vos (eds.), *De beiaard. Een politieke geschiedenis*, Leuven, 2009.

internationale uitstraling als concertinstrument. Toch was het vooral de oorlogsromantiek die er na 1918 voor zorgde dat het instrument uit *little Belgium* definitief doorbrak in de Verenigde Staten. De beiaarden overleefden 'klokkenroof' tijdens de Tweede Wereldoorlog, die een boost gaf aan de campanologie of de 'klokkenwetenschap'. Rombouts eindigt zijn *page-turner* met boeiende beschouwingen over verschillende speelstijlen en speelse presentatiewijzen in de hedendaagse beiaardcultuur.

[Staf Vos]
